

[Baunsgaard.]

stilles større kvota til rådighed for montagebyggeriet. Det må så være underordnet, om det bliver private bygherrer eller sociale selskaber, der investerer og bygger. De, der vil investere, skal have lov til at udnytte eksisterende byggemuligheder.

Nu er imidlertid kapacitetsproblemet én ting, de økonomiske forudsætninger en anden. Ved siden af beslaglæggelsen af sin del af den samlede økonomiske formåen over byggeriets finansieringsforhold jo meget stor indflydelse på de økonomiske forhold i det hele taget.

Finansieringen af byggeriet er ikke blevet tilpasset udviklingen og er derfor både en vanskelig opgave at klare på det nuværende grundlag og samtidig en dyr ting for lejerne. Kortere løbetid for obligationer, som statsministeren nævnte, kan være et vigtigt bidrag til bedring. 45-60 års løbetid på obligationer skal jo give lave kurser og høj forrentning. Mon ikke der her er tale om manglende forståelse både hos kreditinstitutioner og hos bygherrer?

Men også andre forhold spiller ind. Det forsøg, der i sidste samling blev gjort på at opnå ordninger med større krav til selvfinansiering i byggeriet, blev jo en trist affære. Vi kan strides om ansvaret for, at det gik, som det gik, men det nye folketing bør tage denne opgave op igen. Det er ikke urimeligt at stille krav om større egenkapital ved byggeri eller lejlighedsovertagelse. Tværtimod bør vi nok gøre os klart, at uden en sådan ændring vil det ikke — i hvert fald ad liberal vej — være muligt at opnå lavere obligationsrente.

Regeringen kan her vise et godt eksempel ved at opgive den hidtidige stejle holdning, gående ud på, at sociale selskaber skal holdes uden for den nødvendige justering. Mindstbemidlede lejere vil det ikke være svært at nå til enighed om at holde uden for ajourføringen af huslejeindskuddene, men derudover vil det ikke være rimeligt at holde de sociale selskaber uden for en ajourføring. Både her og på andre felter vedrørende byggeriets finansiering kan de sociale selskaber selv foretage sig ting, som kan være medvirkende til at skabe forståelse for, at man lader denne del af byggeriet få større råderum end hidtil.

I forbindelse med boligbyggeriet må der,

når til foråret lejeloven skal til behandling, tages de første skridt ad vejen mod den huslejeudligning, som alle ved skal komme. At lejerbeskyttelsen må opretholdes, så længe der er boligmangel, betragter det radikale venstre som en selvfølge.

I forbindelse med bolig- og lejeproblemerne ønsker jeg at understrege nødvendigheden af, at der i de nærmest kommende år bygges langt flere kollegieværelser end hidtil. Vi er her inde på et område, hvor direkte statstilskud til nedbringelse af lejen vil kunne komme på tale uden at forstyrre den markedsmekanisme, som helst skal have lov til at udvikle sig uden for stor indblanding. I særlig grad vil kollegiebyggeriet være en forpligtelse over for de unge, som i dag må betale ofte en helt urimeligt høj leje for værelser; men derudover vil et betydeligt antal kollegieværelser kunne yde et stærkt bidrag til den bevægelighed i boligmassen, der utvivlsomt er en nødvendighed. I samme takt som kollegieværelser er fremme på markedet til overkommelige priser, vil andres udnyttelse af den eksisterende værelsemangel blive begrænset. Adskillige ældre, store lejligheder bliver for mange derved mindre attraktive, og en bevægelighed i boligmarkedet kan hjælpes i gang

På boligområdet som på alle andre væsentlige områder er det en nødvendighed at anskue og løse tingene i sammenhæng. Der skal bygges flere boliger, langt flere end selv de sidste års meget høje tal. Dels ved vi, at der er en boligmanko, som skal afskaffes, dels vil tilgangen af nye ægteskaber i de kommende år årlig andrage henimod 50 pct. mere end den gennemsnitlige norm. Det skyldes ganske simpelt, at i de kommende år vil de store årgange fra de sidste krigs- og de første efterkrigsår komme ind på boligmarkedet. Det er en stor opgave. Skal den klares, må også, og ikke mindst i denne sag, sammenhængen fastholdes.

Udenrigspolitisk har de to uger, der er forløbet, siden statsministeren holdt sin åbningstale, indeholdt så store begivenheder, at vi med rette kan sige, at verden befinder sig i en ny situation. Det gælder i videste forstand forhold, som hele verden vil blive berørt af. Selv om Kinas første atombombe ikke kom som en overraskelse, er sprængningen af den alligevel en begivenhed, der